

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Юридичний факультет

Кафедра конституційного та адміністративного права і процесу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Іщенко Н.М.

“ ” 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

Спеціальність 081 «Право»

Розробник
Завідувач кафедри розробника
Завідувач кафедри спеціальності
Гарант освітньої програми
Декан юридичного факультету
Директор НН ІПО
Начальник НМВ

Кобак М.В.
Коваль А.А.
Коваль А.А.
Коваль А.А.
Січко Д.С.
Норд Г.Л.
Шкірчак С.І.

Миколаїв – 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Теорія адміністративно-процесуального права	
Галузь знань	08 Право	
Спеціальність	081 Право	
Спеціалізація (якщо є)	Відсутня	
Освітня програма	Право	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Вибіркова	
Курс навчання	6	
Навчальний рік	2021-2022	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	11	16,17
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4,5 кредитів / 135 годин	
Структура курсу:	Денна форма	Заочна форма
	– лекції	10
	– семінарські заняття	10
	– годин самостійної роботи студентів	115
Відсоток аудиторного навантаження	36%	15%
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	Контрольна робота (з.ф.н.)	
Форма підсумкового контролю	Екзамен	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: формування у студентів правового світогляду про місце та роль адміністративного процесу в системі публічного права України, його можливостей у захисті прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави, правового забезпечення та оптимізації діяльності публічної адміністрації – органів, що наділені публічно-владними повноваженнями щодо здійснення управлінських функцій.

Завдання: послідовне, науково та практичне обґрунтоване надання студентам поглиблених системних, знань з теорії адміністративного процесу, змісту адміністративно-процесуальних правовідносин; відпрацювання методики проведення всебічного аналізу практики застосування норм адміністративно-процесуального права; розвиток у студентів навиків самостійної творчої роботи при закріпленні теоретичних знань у ході вивчення курсу; закріплення навиків самостійного вивчення і аналізу адміністративно-процесуального законодавства і правозастосовчої практики.

Передумови вивчення дисципліни: вивчення навчальної дисципліни «Теорія адміністративно-процесуального права» базується на знаннях, вміннях та навичках отриманих студентами під час вивчення таких дисциплін: «Теорія держави та права», «Конституційне право України», «Адміністративне право»,

«Адміністративне судочинство», «Кримінальне право», «Кримінальний процес», «Цивільне право», «Цивільний процес».

В результаті вивчення дисципліни студент отримує:

Загальні компетентності:

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 3);
- здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК 7);
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК 8).

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності:

- здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності (СК 1);
- здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції (СК 5);
- здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію (СК 6);
- здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні (СК 7);
- здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування (СК 10);
- здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості (СК 15).

Програмні результати навчання:

- оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання (ПРН 1);
- проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження (ПРН 3);
- здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки (ПРН 4);
- обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи (ПРН 6);
- дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання (ПРН 7);
- оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності (ПРН 8);

- використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції (ПРН 11);
- аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів (ПРН 13);
- обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування (ПРН 14);
- мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування (ПРН 15);
- інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності (ПРН 17).

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Адміністративне процесуальне право як самостійна галузь права	2	2	6
2	Адміністративно-процесуальні норми та відносини	2	2	6
3	Правова основа діяльності та компетенція адміністративних судів	2	2	6
4	Адміністративна юрисдикція.	2	2	6
5	Реалізація законодавства про звернення громадян	2	2	8
6	Реєстраційні провадження.	2	2	8
7	Дозвільні провадження.	2	2	8
8	Засади виконавчого провадження (частина 1).	2	2	8
9	Засади виконавчого провадження (частина 2).	2	2	8
10	Дисциплінарні процедури (частина 1)	2	2	8
11	Дисциплінарні процедури (частина 2)	2	2	8
12	Провадження у справах про адміністративні правопорушення	2	2	7
	Всього за курсом	24	24	87

Заочна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Адміністративне процесуальне право як самостійна галузь права			10
2	Адміністративно-процесуальні норми та відносини	2	2	10
3	Правова основа діяльності та компетенція адміністративних судів			10
4	Адміністративна юрисдикція.	2	2	10
5	Реалізація законодавства про звернення громадян			10

6	Реєстраційні провадження.			10
7	Дозвільні провадження.			10
8	Засади виконавчого провадження (частина 1).	2	2	10
9	Засади виконавчого провадження (частина 2).			10
10	Дисциплінарні процедури (частина 1)			9
11	Дисциплінарні процедури (частина 2)	2	2	8
12	Провадження у справах про адміністративні правопорушення	2	2	8
	Всього за курсом	10	10	115

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

Денна форма

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Адміністративне процесуальне право як самостійна галузь права</p> <p>1. Поняття адміністративно-процесуального права та його значення. Співвідношення з суміжними поняттями: адміністративний процес, адміністративні процедури, адміністративне провадження.</p> <p>2. Предмет, метод та система адміністративного процесуального права.</p> <p>3. Функції адміністративного процесуального права</p> <p>4. Принципи адміністративно-процесуального права. Принципи адміністративного судочинства</p> <p>5. Джерела адміністративного процесуального права</p> <p>6. Взаємозв'язок адміністративно-процесуального права з іншими галузями.</p>
2	<p>Тема 2. Адміністративно-процесуальні норми та правовідносини</p> <p>1. Поняття та структура адміністративно-процесуальних норм</p> <p>2. Види адміністративно-процесуальних норм</p> <p>3. Поняття та зміст адміністративно-процесуальних відносин</p> <p>4. Суб'єкти адміністративно-процесуального права</p>
3	<p>Тема 3. Правова основа діяльності та компетенція адміністративних судів</p> <p>1. Історичні передумови становлення та правова основа діяльності адміністративних судів в Україні.</p> <p>2. Принципи діяльності адміністративних судів.</p> <p>3. Система, структура та загальна компетенція адміністративних судів в Україні.</p>
4	<p>Тема 4. Адміністративна юрисдикція.</p> <p>1. Предметна юрисдикція адміністративних справ.</p> <p>2. Інстанційна юрисдикція.</p> <p>3. Територіальна підсудність адміністративних справ.</p>
5	<p>Тема 5. Реалізація законодавства про звернення громадян</p> <p>1. Поняття, види звернень та вимоги до них.</p> <p>2. Гарантії громадян.</p> <p>3. Порядок розгляду звернень громадян.</p> <p>4. Електронна петиція, порядок їх подання та розгляду</p> <p>5. Відповідальність за порушення законодавства про звернення громадян</p>
6	<p>Тема 6. Реєстраційні провадження</p> <p>1. Реєстрація фактів</p>

	<ul style="list-style-type: none"> 2. Реєстрація суб'єктів 3. Реєстрація об'єктів 4. Реєстрація прав
7	<p>Тема 7. Дозвільні провадження</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Дозволи на зайняття певною діяльністю. 2. Ліцензування певних видів діяльності. 3. Видача дозволів на певні об'єкти й операції з ними. 4. Дозволи на проведення окремих заходів.
8	<p>Тема 8. Засади виконавчого провадження (частина 1)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття та сутність виконавчого провадження. 2. Правові засади та принципи виконавчого провадження. 3. Органи і посадові особи, які здійснюють примусове виконання рішень та проводять окремі виконавчі дії. 4. Державна виконавча служба. 5. Приватні виконавці.
9	<p>Тема 9. Засади виконавчого провадження (частина 2)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Учасники та сторони виконавчого провадження. Представництво сторін у виконавчому провадженні. 2. Права і обв'язки сторін та інших учасників виконавчого провадження. 3. Строки пред'явлення виконавчих документів до виконання. 4. Загальні умови та порядок здійснення виконавчого провадження. 5. Відповідальність у виконавчому провадженні.
10	<p>Тема 10. Дисциплінарні процедури (частина 1)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Дисциплінарні процедури в органах Національної поліції України. 2. Дисциплінарна відповідальність нотаріусів. 3. Дисциплінарна відповідальність прокурорів. 4. Дисциплінарна відповідальність співробітників Служби безпеки України.
11	<p>Тема 11. Дисциплінарні процедури (частина 2)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Дисциплінарна відповідальність суддів 2. Дисциплінарна відповідальність осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі. 3. Дисциплінарна відповідальність державних службовців 4. Дисциплінарна відповідальність військовослужбовця Збройних Сил України 5. Дисциплінарна відповідальність працівників НАБУ
12	<p>Тема 12. Провадження у справах про адміністративні правопорушення</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Адміністративне правопорушення і адміністративна відповідальність. 2. Адміністративне стягнення: поняття, види, порядок накладення. 3. Види адміністративних правопорушень. 4. Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.

Заочна форма

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 2. Адміністративно-процесуальні норми та правовідносини</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття та структура адміністративно-процесуальних норм 2. Види адміністративно-процесуальних норм 3. Поняття та зміст адміністративно-процесуальних відносин 4. Суб'єкти адміністративно-процесуального права
2	<p>Тема 4. Адміністративна юрисдикція.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Предметна підсудність адміністративних справ. 2. Територіальна підсудність адміністративних справ.

	3. Інстанційна підсудність адміністративних справ.
3	Тема 8. Засади виконавчого провадження (частина 1) 1. Поняття та сутність виконавчого провадження. 2. Правові засади та принципи виконавчого провадження. 3. Органи і посадові особи, які здійснюють примусове виконання рішень та проводять окремі виконавчі дії. 4. Державна виконавча служба. 5. Приватні виконавці.
4	Тема 11. Дисциплінарні процедури (частина 2) 1. Дисциплінарна відповідальність суддів 2. Дисциплінарна відповідальність осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі. 3. Дисциплінарна відповідальність державних службовців 4. Дисциплінарна відповідальність військовослужбовця Збройних Сил України 5. Дисциплінарна відповідальність працівників НАБУ
5	Тема 12. Провадження у справах про адміністративні правопорушення 1. Адміністративне правопорушення і адміністративна відповідальність. 2. Адміністративне стягнення: поняття, види, порядок накладення. 3. Види адміністративних правопорушень. 4. Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.

4.2. План семінарських занять

Денна форма

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Адміністративне процесуальне право як самостійна галузь права 1. Основні концепції адміністративного процесуального права. 2. Значення адміністративно-процесуального права. 3. Співвідношення з суміжними поняттями: адміністративний процес, адміністративні процедури, адміністративне провадження. 4. Предмет, метод та система адміністративного процесуального права. 5. Функції адміністративного процесуального права 6. Принципи адміністративно-процесуального права. 7. Джерела адміністративного процесуального права
2	Тема 2. Адміністративно-процесуальні норми та правовідносини 1. Поняття адміністративно-процесуальних норм 2. Структура адміністративно-процесуальних норм 3. Види адміністративно-процесуальних норм 4. Поняття адміністративно-процесуальних відносин. 5. Зміст адміністративно-процесуальних відносин 6. Суб'єкти адміністративно-процесуального права
3	Тема 3. Правова основа діяльності та компетенція адміністративних судів. 1. Історія становлення адміністративних судів України. 2. Правова основа діяльності національних адміністративних судів. 3. Принципи адміністративного судочинства. 4. Система адміністративних судів України 5. Загальна компетенція адміністративних судів.
4	Тема 4. Адміністративна юрисдикція. 1. Розмежування предметної юрисдикції адміністративних справ. 2. Суд першої, апеляційної та касаційної інстанцій. 3. Підсудність справ за вибором позивача. 4. Підсудність справ за вибором відповідача.

	<ul style="list-style-type: none"> 5. Виключна підсудність. 6. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого. 7. Недопустимість спорів про підсудність.
5	<p>Тема 5. Реалізація законодавства про звернення громадян</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Загальні положення ЗУ «Про звернення громадян». 2. Види звернень та вимоги до них. 3. Гарантії громадян. 4. Порядок розгляду звернень громадян. 5. Права громадян та обов'язки державних органів при розгляді заяв чи скарг. 6. Електронна петиція, порядок їх подання та розгляду 7. Відповідальність за порушення законодавства про звернення громадян
6	<p>Тема 6. Реєстраційні провадження</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття реєстраційного провадження. 2. Реєстрація фактів - реєстрація актів цивільного стану 3. Державна реєстрація юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань. 4. Реєстрація інших суб'єктів 5. Реєстрація автотранспортних засобів. 6. Реєстрація інших об'єктів 7. Реєстрація прав
7	<p>Тема 7. Дозвільні провадження</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Дозволи на зайняття певною діяльністю. 2. Ліцензування певних видів діяльності. 3. Видача дозволів на певні об'єкти й операції з ними. 4. Дозволи на проведення окремих заходів.
8	<p>Тема 8. Засади виконавчого провадження (частина 1)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття виконавчого провадження. 2. Сутність виконавчого провадження. 3. Правові засади виконавчого провадження. 4. Принципи виконавчого провадження 5. Органи і посадові особи, які здійснюють примусове виконання рішень та проводять окремі виконавчі дії. 6. Основи діяльності Державної виконавчої служби. 7. Положення щодо приватних виконавців.
9	<p>Тема 9. Засади виконавчого провадження (частина 2)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Учасники та сторони виконавчого провадження. 2. Представництво сторін у виконавчому провадженні. 3. Права і обов'язки сторін та інших учасників виконавчого провадження. 4. Строки пред'явлення виконавчих документів до виконання. 5. Порядок здійснення виконавчого провадження. 6. Відповідальність у виконавчому провадженні.
10	<p>Тема 10. Дисциплінарні процедури (частина 1)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників органів Національної поліції України. 2. Дисциплінарна відповідальність нотаріусів. 3. Основи дисциплінарної відповідальності прокурорів. 4. Особливості дисциплінарної відповідальності співробітників Служби безпеки України.
11	<p>Тема 11. Дисциплінарні процедури (частина 2)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Роль Вищої ради правосуддя у дисциплінарній відповідальності суддів. 2. Особливості дисциплінарної відповідальності осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі.

	<ul style="list-style-type: none"> 3. Притягнення до дисциплінарної відповідальності державних службовців. 4. Дисциплінарна відповідальність військовослужбовця Збройних Сил України 5. Дисциплінарна відповідальність працівників НАБУ
12	<p>Тема 12. Проведення у справах про адміністративні правопорушення</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття адміністративного правопорушення. 2. Засади адміністративної відповідальності. 3. Мета та поняття адміністративного стягнення. 4. Види адміністративних стягнень, порядок їх накладення. 5. Різновиди адміністративних правопорушень. 6. Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.

Заочна форма

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 2. Адміністративно-процесуальні норми та правовідносини</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття адміністративно-процесуальних норм 2. Структура адміністративно-процесуальних норм 3. Види адміністративно-процесуальних норм 4. Поняття адміністративно-процесуальних відносин. 5. Зміст адміністративно-процесуальних відносин 6. Суб'єкти адміністративно-процесуального права
2	<p>Тема 4. Адміністративна юрисдикція.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Розмежування предметної юрисдикції адміністративних справ. 2. Суд першої, апеляційної та касаційної інстанцій. 3. Підсудність справ за вибором позивача. 4. Підсудність справ за вибором відповідача. 5. Виключна підсудність. 6. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого. 7. Недопустимість спорів про підсудність.
3	<p>Тема 8. Засади виконавчого провадження (частина 1)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття виконавчого провадження. 2. Сутність виконавчого провадження. 3. Правові засади виконавчого провадження. 4. Принципи виконавчого провадження 5. Органи і посадові особи, які здійснюють примусове виконання рішень та проводять окремі виконавчі дії. 6. Основи діяльності Державної виконавчої служби. 7. Положення щодо приватних виконавців.
4	<p>Тема 11. Дисциплінарні процедури (частина 2)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Роль Вищої ради правосуддя у дисциплінарній відповідальності суддів. 2. Особливості дисциплінарної відповідальності осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі. 3. Притягнення до дисциплінарної відповідальності державних службовців. 4. Дисциплінарна відповідальність військовослужбовця Збройних Сил України 5. Дисциплінарна відповідальність працівників НАБУ
5	<p>Тема 12. Проведення у справах про адміністративні правопорушення</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття адміністративного правопорушення. 2. Засади адміністративної відповідальності. 3. Мета та поняття адміністративного стягнення. 4. Види адміністративних стягнень, порядок їх накладення. 5. Різновиди адміністративних правопорушень.

6. Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.
--

4.3. Завдання для самостійної роботи

Денна форма

1. Виконання практичних завдань протягом семестру за темами дисципліни.

Практичні завдання.

Завдання 1.

1. Кожному студенту потрібно самостійно висловити думку щодо основних концепцій розуміння адміністративного процесуального права (його існування, як окремої галузі права, змісту тощо). Зазначити аргументи «за» та «проти». Розмежувати терміни «адміністративно процесуальне право», «адміністративний процес», «адміністративно-процедурне право», «адміністративно-деліктне право».

Для успішного виконання завдання необхідно детально ознайомитись із рекомендованою літературою.

2. Обрати один з принципів адміністративного процесуального права, про які мова йде в першій лекції, та розкрити його вплив та прояв у практичній реалізації.

Завдання 2.

1. Проаналізувати матеріали другої лекції та додаткову літературу. Оформити розгорнуті відповіді на наступні питання:

1. Дайте визначення правової категорії «адміністративно-процесуальна норма».

2. Зазначте склад адміністративно-процесуальної норми.

3. Визначте особливі риси адміністративно-процесуальної норми.

4. В чому полягає різниця між суспільними відносинами та правовідносинами? Які з них виникають першими?

5. Визначте основні передумови виникнення адміністративно-процесуальних правовідносин.

6. Проаналізуйте елементи структури адміністративно-процесуальних правовідносин.

7. Визначте зміст адміністративно-процесуальної правосуб'єктності.

8. Розкрийте зміст поняття суб'єкт адміністративного процесу.

9. Класифікуйте суб'єктів адміністративного процесу на групи залежно від їх участі в адміністративному провадженні.

Завдання 3.

Студентам надається 30 прикладів, з вказанням позивача, відповідача та суті спору. Студентам необхідно вказати – до якого саме адміністративного суду (назва суду) необхідно подати зазначені позови. Потрібно вказати норми КАСУ щодо предметної, інстанційної та територіальної підсудності. У разі якщо позов не є адміністративним, необхідно вказати до якого виду судочинства він належить (наприклад – цивільний, господарський, кримінальний).

Завдання 4.

Студенту потрібно за допомогою Єдиного державного реєстру судових рішень знайти 3-4 справи, які пов'язані з реалізацією Закону України «Про звернення громадян». Справи повинні бути розглянуті першою та апеляційною інстанціями.

Потрібно написати короткий огляд справ, в якому обов'язково зазначити: причини спору між сторонами по справі; аргументи, які висловлені судом для вирішення спору.

Завдання 5.

Студент повинен самостійно підготувати проект протоколу установчих зборів громадського об'єднання відповідно до вимог Закону України «Про громадські об'єднання» (стаття 9).

Завдання 6.

1. Підготувати проект постанови державного виконавця про відкриття виконавчого провадження відповідно до вимог Закону України «Про виконавче провадження».

2. Підготувати проект постанови приватного виконавців про відкриття виконавчого провадження відповідно до вимог Закону України «Про виконавче провадження».

3. Підготувати проект постанови державного виконавця про закінчення виконавчого провадження відповідно до вимог Закону України «Про виконавче провадження».

4. Підготувати проект постанови приватного виконавця про закінчення виконавчого провадження відповідно до вимог Закону України «Про виконавче провадження».

Завдання 7.

Порівняти та зазначити які справи про адміністративні правопорушення розглядають органи державної санітарно-епідеміологічної служби, органи рибоохорони та органи Пенсійного фонду України з посиланням на законодавство.

2. Наукова доповідь з теорії адміністративно-процесуального права.

Перелік тем наукових доповідей або презентацій:

1. Сучасна концепція адміністративного процесуального права.
2. Наукові думки щодо предмету та методу адміністративного процесуального права.
3. Реалізація принципу верховенства права в адміністративному процесуальному праві.
4. Реалізація принципу гласності в адміністративному процесуальному праві.
5. Проблеми визначення системи адміністративного процесуального права.
6. Розкриття зв'язку адміністративного процесуального права з іншими галузями права.
7. Порівняння трьох видів юридичних процесів (кримінальний, цивільний та адміністративний). Визначення їх спільних та особливих рис.

8. Види адміністративно-процесуальних норм (характеристика наукових версій).
9. Особливості структури адміністративно-процесуальних норм.
10. Наукове різноманіття ознак адміністративно-процесуальних правовідносин.
11. Наукові підходи до класифікації адміністративно-процесуальних правовідносин.
12. Адміністративно-процесуальна правосуб'єктність.
13. Розкрийте зміст поняття суб'єкт адміністративного процесу.
14. Історичні етапи становлення адміністративних судів в Україні.
15. Приватні виконавці – проблеми застосування законодавства щодо регулювання їх діяльності.
16. Особливості адміністративних правопорушень в галузі охорони праці та здоров'я населення.
17. Особливості адміністративних правопорушень, що посягають на власність.
18. Особливості адміністративних правопорушень у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини.
19. Особливості адміністративних правопорушень в промисловості, будівництві та у сфері використання паливно-енергетичних ресурсів.
20. Особливості адміністративних правопорушень у сільському господарстві та при порушенні ветеринарно-санітарних правил.
21. Особливості адміністративних правопорушень на транспорті, в галузі шляхового господарства і зв'язку.
22. Особливості адміністративних правопорушень в галузі житлових прав громадян, житлово-комунального господарства та благоустрою.
23. Особливості адміністративних правопорушень в галузі торгівлі, громадського харчування, сфері послуг, в галузі фінансів і підприємницької діяльності.
24. Особливості адміністративних правопорушень в галузі стандартизації, якості продукції, метрології та технічного регулювання.
25. Особливості адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією.
26. Особливості військових адміністративних правопорушень.
27. Особливості адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку.
28. Особливості адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління.
29. Особливості адміністративних правопорушень, що посягають на здійснення народного волевиявлення та встановлений порядок його забезпечення.
30. Особи, які беруть участь у провадженні в справі про адміністративне правопорушення.

Заочна форма

Контрольна робота, яка включає два теоретичних питання та одне практичне завдання.

«0» варіант контрольної роботи

Варіант № 0

1. Мета та поняття адміністративного стягнення. *(Максимальна кількість балів – 10)*

2. Територіальна підсудність адміністративних справ. *(Максимальна кількість балів – 10)*

3. Практичне завдання. Порівняйте правові можливості особи в рамках процедур звернення громадян та доступу до публічної інформації. *(Максимальна кількість балів – 10)*

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Проекційне мультимедійне обладнання (проектор, екран, ноутбук/комп'ютер); Доступ до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi; OS: Windows, Android, iOS; Browsers: Chrome / Opera / Mozilla Firefox / MS Edge; Програмне забезпечення: Word, Excel, PowerPoint; Skype, Zoom, Google Meet; Система електронного навчання Moodle 3.9; Тренінгова аудиторія (дошка, фліпчарт, маркери).

5. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену. Критерії оцінювання: аргументована, логічна, повна відповідь; вільне володіння матеріалом всього навчального курсу; оперування відповідними понятійними інструментами, використання юридичних термінів; вміння встановити зв'язок між теоретичною «базою» та практикою адміністративного судочинства; залучення до відповіді самостійно опрацьованої літератури; вміння аналізувати нормативні документи та користуватися знаннями нормативних актів для рішення конкретних правових норм адміністративного процесуального права.

Перелік питань до екзамену:

1. Основні концепції адміністративного процесуального права.
2. Значення адміністративно-процесуального права.
3. Співвідношення з суміжними поняттями: адміністративний процес, адміністративні процедури, адміністративне провадження.
4. Предмет, метод та система адміністративного процесуального права.
5. Функції адміністративного процесуального права
6. Принципи адміністративно-процесуального права.
7. Джерела адміністративного процесуального права.
8. Поняття адміністративно-процесуальних норм
9. Структура адміністративно-процесуальних норм
10. Види адміністративно-процесуальних норм

11. Поняття адміністративно-процесуальних відносин.
12. Зміст адміністративно-процесуальних відносин
13. Суб'єкти адміністративно-процесуального права.
14. Історія становлення адміністративних судів України.
15. Правова основа діяльності національних адміністративних судів.
16. Принципи адміністративного судочинства.
17. Система адміністративних судів України
18. Загальна компетенція адміністративних судів.
19. Розмежування предметної юрисдикції адміністративних справ.
20. Суд першої, апеляційної та касаційної інстанцій.
21. Підсудність справ за вибором позивача.
22. Підсудність справ за вибором відповідача.
23. Виключна підсудність.
24. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого.
25. Недопустимість спорів про підсудність.
26. Загальні положення ЗУ «Про звернення громадян».
27. Види звернень та вимоги до них.
28. Гарантії громадян при розгляді їх звернень.
29. Порядок розгляду звернень громадян.
30. Права громадян та обов'язки державних органів при розгляді заяв чи скарг.
31. Електронна петиція, порядок їх подання та розгляду
32. Відповідальність за порушення законодавства про звернення громадян
33. Поняття реєстраційного провадження.
34. Реєстрація фактів - реєстрація актів цивільного стану
35. Державна реєстрація юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.
36. Державна реєстрація суб'єктів
37. Реєстрація автотранспортних засобів.
38. Державна реєстрація об'єктів
39. Державна реєстрація прав
40. Дозволи на зайняття певною діяльністю.
41. Ліцензування певних видів діяльності.
42. Видача дозволів на певні об'єкти й операції з ними.
43. Дозволи на проведення окремих заходів.
44. Поняття виконавчого провадження.
45. Сутність виконавчого провадження.
46. Правові засади виконавчого провадження.
47. Принципи виконавчого провадження
48. Органи і посадові особи, які здійснюють примусове виконання рішень та проводять окремі виконавчі дії.
49. Основи діяльності Державної виконавчої служби.
50. Положення щодо приватних виконавців.
51. Учасники та сторони виконавчого провадження.
52. Представництво сторін у виконавчому провадженні.

53. Права і обов'язки сторін та інших учасників виконавчого провадження.
54. Строки пред'явлення виконавчих документів до виконання.
55. Порядок здійснення виконавчого провадження.
56. Відповідальність у виконавчому провадженні.
57. Притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників органів Національної поліції України.
58. Дисциплінарна відповідальність нотаріусів.
59. Основи дисциплінарної відповідальності прокурорів.
60. Особливості дисциплінарної відповідальності співробітників Служби безпеки України.
61. Роль Вищої ради правосуддя у дисциплінарній відповідальності суддів.
62. Особливості дисциплінарної відповідальності осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі.
63. Притягнення до дисциплінарної відповідальності державних службовців.
64. Дисциплінарна відповідальність військовослужбовця Збройних Сил України
65. Дисциплінарна відповідальність працівників НАБУ
66. Поняття адміністративного правопорушення.
67. Засади адміністративної відповідальності.
68. Мета адміністративного стягнення.
69. Поняття адміністративного стягнення
70. Види адміністративних стягнень
71. Порядок накладення адміністративних стягнень.
72. Різновиди адміністративних правопорушень.
73. Адміністративні правопорушення в галузі охорони праці та здоров'я населення.
74. Адміністративні правопорушення, що посягають на власність.
75. Адміністративні правопорушення у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини.
76. Адміністративні правопорушення в промисловості, будівництві та у сфері використання паливно-енергетичних ресурсів.
77. Адміністративні правопорушення у сільському господарстві та при порушенні ветеринарно-санітарних правил.
78. Адміністративні правопорушення на транспорті, в галузі шляхового господарства і зв'язку.
79. Адміністративні правопорушення в галузі житлових прав громадян, житлово-комунального господарства та благоустрою.
80. Адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, сфері послуг, в галузі фінансів і підприємницької діяльності.
81. Адміністративні правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології та технічного регулювання.
82. Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.
83. Військові адміністративні правопорушення.
84. Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку.

- 85.Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.
86. Адміністративні правопорушення, що посягають на здійснення народного волевиявлення та встановлений порядок його забезпечення.
- 87.Особи, які беруть участь у провадженні в справі про адміністративне правопорушення.
- 88.Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.
- 89.Адміністративні правопорушення, що розглядаються судами.
- 90.Адміністративні правопорушення, що розглядаються органами поліції.

«0» варіант екзаменаційного білету з зазначенням максимальної кількості балів за кожне виконане завдання.

**Кафедра конституційного та адміністративного права і процесу
Дисципліна «Теорія адміністративно-процесуального права»
Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Спеціальність 081 «Право»**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №1

1. Основні концепції адміністративного процесу. *(Максимальна кількість балів – 13).*
2. Поняття реєстраційного провадження. *(Максимальна кількість балів – 13).*
3. Адміністративні правопорушення, що розглядаються судами. *(Максимальна кількість балів – 14).*

к.ю.н., ст.викладач кафедри конституційного та адміністративного права і процесу

Кобак М.В.

**Завідувач кафедри конституційного та адміністративного права і процесу,
д.ю.н., професор (б.в.з.)**

Коваль А.А.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Денна форма

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Опитування на семінарських заняттях (передбачено 5 відповідей)	5 x 5 = 25
2	Практичні завдання (передбачено виконання 5 завдань)	5 x 5 = 25
3	Наукова доповідь з подальшим захистом на занятті (передбачено 1)	10
	Екзамен	40
	Всього	100

Заочна форма

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Опитування на семінарських заняттях (передбачено 3 відповіді)	3 x 5 = 15
2	Практичні завдання (передбачено виконання 3 завдань)	3 x 5 = 15
3	Контрольна робота: – теоретичні питання; – практичне завдання.	30 20 10
	Екзамен	40
	Всього	100

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання опитування. Максимальна кількість балів за одне семінарське заняття – 5.

5 балів ставиться, коли відповідь студента є повною, завершеною, логічно обґрунтованою. Зокрема, студент: виявляє повні, глибокі теоретичні знання, всебічно і ґрунтовно аналізує нормативно-правову базу; досконало розуміє сутність сучасних політико-правових процесів; самостійно і критично оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки; точно і повно посилається на чинне законодавство; виявляє творчі здібності, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію; правильно використовує юридичну термінологію; наводить достатню кількість прикладів з юридичної практики; робить правильні висновки, добирає переконливі аргументи; чітко, ясно і послідовно відповідає на поставлені питання.

4 бали ставиться, коли відповідь студента переважно є повною, завершеною, логічно обґрунтованою. Зокрема, студент: володіє теоретичними знаннями вище середнього рівня, але допускає незначні помилки; аналізує

нормативно-правову базу; розуміє сутність сучасних політико-правових процесів; самостійно оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки; точно посилається на чинне законодавство; виявляє творчі здібності, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію (при цьому відповідь може бути не зовсім цілісною і послідовною, містить незначні помилки); у цілому правильно використовує юридичну термінологію; наводить в цілому достатню кількість прикладів з юридичної практики; робить у цілому правильні висновки, наводить достатні аргументи; досить чітко відповідає на поставлені питання.

3 бали ставиться, коли відповідь студента в цілому є змістовною і правильною, з певною кількістю значних помилок. Зокрема, студент: репродуктивно відтворює значну частину навчального матеріалу; аналізує нормативно-правову базу на середньому рівні, проте допускає правові помилки при її тлумаченні; розуміє сутність сучасних політико-правових процесів; самостійно оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки; посилається на чинне законодавство; виявляє здібності до порівняння, узагальнення, систематизації основних теоретичних положень (при цьому відповідь є недостатньо цілісною і послідовною, містить помилки); використовує юридичну термінологію, допускаючи неточності у її формулюванні; не завжди може вірно зробити висновок, добрати переконливі аргументи та приклади з юридичної практики; не досить чітко відповідає на поставлені питання.

2 бали ставиться, коли відповідь студента в цілому є задовільною, зі значною кількістю недоліків. Зокрема, студент: володіє навчальним матеріалом на базовому рівні; репродуктивно відтворює незначну частину теоретичного матеріалу; на рівні середніх стандартів аналізує нормативно-правову базу, проте допускає суттєві правові помилки при її трактуванні; слабо розуміє сутність сучасних політико-правових процесів; вміє на елементарному рівні аналізувати, робити узагальнення, порівняння, висновки; на посередньому рівні посилається на чинне законодавство; виявляє слабкі знання юридичної термінології, допускає суттєві неточності у формулюваннях; не завжди може вірно зробити висновок, добрати переконливі аргументи та приклади з юридичної практики; слабо відповідає на поставлені питання.

1 бал ставиться, коли відповідь студента в цілому відповідає мінімальним критеріям. Зокрема, студент: володіє навчальним матеріалом на початковому рівні; репродуктивно відтворює незначну частину теоретичного матеріалу; на елементарному рівні, із суттєвими помилками аналізує нормативно-правову базу, має недостатні уявлення про сутність сучасних політико-правових процесів; вміє на елементарному рівні аналізувати, робити узагальнення, порівняння, висновки; на поверховому рівні посилається на чинне законодавство; виявляє слабкі знання юридичної термінології, допускає суттєві неточності у формулюваннях; не здатний навести приклади з юридичної практики; слабо відповідає на поставлені питання.

Критерії оцінювання виконання практичних завдань: встановлення правового змісту наведених в умовах задачі фактичних обставин; формулювання власної правової оцінки у відповідній формі; обґрунтування здійсненої правової оцінки; активність та результативність роботи; логічність, послідовність та

правильність розв'язування практичних завдань. Максимальна кількість балів за одне практичне завдання – 5.

Критерії оцінювання наукової доповіді: вступ, у якому визначено актуальність запропонованої проблеми; основна частина, в якій стисло розкривається наукова ідея автора, її теоретичне та практичне обґрунтування та авторське бачення проблеми; висновки та рекомендації щодо подальшого вирішення проблеми; системність і лаконічність викладення матеріалу, уміння вести наукову дискусію; цілісність і логічність представленого матеріалу. Максимальна кількість балів за наукову доповідь – 20.

Критерії оцінювання контрольної роботи: теоретичне питання – обґрунтованість, ступінь розкриття сутності питань; уміння працювати з дослідженнями, юридичною літературою, систематизувати й структурувати матеріал; логічна завершеність викладу матеріалу; юридична грамотність, посилення на нормативно-правові акти та наукові статті; **практичне завдання** – встановлення правового змісту наведених в умовах завдання фактичних обставин; формулювання власної правової оцінки у відповідній формі; обґрунтування здійсненої правової оцінки, посилення на нормативно-правові акти; логічність та послідовність вирішення практичного завдання. Максимальна кількість балів за контрольну роботу – 30.

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні:

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15/page>.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
4. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
5. Про судовий збір: Закон України від 08.07.2011 р. № 3674-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17>.
6. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
7. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
8. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>.
9. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>.
10. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
11. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр>.
12. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/5076-17>.
13. Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: рішення ВРП від 17.08.2021р. № 1845/0/15-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text>.

Навчально-методичні матеріали

1. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. / відповід. ред. В. Б. Авер'янов. Київ : Юридична думка, 2009. Т.2: Особлива частина. 600 с.
2. Адміністративне процесуальне право: навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. Т.П. Мінки. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 320 с.
3. Адміністративне судочинство України: підручник / Вищий Адміністративний Суд України; за заг. ред. О. М. Пасенюка. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 670 с.
4. Адміністративне судочинство: навч. посіб. / І. М. Балакарева та ін.; за заг. ред. канд. юрид. наук, доц. Н. Б. Писаренко. Харків : Право, 2016. 311 с.

5. Адміністративне судочинство України: навч. посіб. / Н. П. Бортник та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. І. Остапенка; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 233 с.

6. Бевзенко В. М. Участь в адміністративному судочинстві України суб'єктів владних повноважень: правові засади, підстави та форми: монографія. Київ: Прецедент, 2010. 475 с.

7. Адміністративне судочинство в питаннях та відповідях : навчальний посібник / за заг. ред. Н. Ю. Задираки, Є. С. Герасименка. Київ : ВД Дакор, 2019. 224 с.

8. Смокович М. І. Визначення юрисдикції адміністративних судів та розмежування судових юрисдикцій : монографія Київ : Юрінком Інтер, 2012. 304 с.

9. Миронюк Р. В. Особливості судового розгляду окремих категорій адміністративних справ: навч. посібник / Р. В. Миронюк. Дніпро : ДДУВС, 2019. 352 с.

7.2. Додаткові:

1. Богдан Б. В. Адміністративне судочинство як складова судової та адміністративно-правової реформ. *Правове регулювання економіки*. 2014. № 14. С. 172-182. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pre_2014_14_17.

2. Колпаков В. К., Гордєєв В. В. Докази і доказування в адміністративному судочинстві: монографія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. 128 с.

3. Кравчук В. М. Адміністративне судочинство як правовий механізм забезпечення народовладдя. *Публічне право*. 2015. № 4. С. 109-114. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2015_4_16.

4. Брагар В.С. Нормативно-правове забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. *Право та державне управління*. 2020. № 1. Т. 1. С. 34–39.

5. Брагар В.С. Дослідження змісту ознак Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. *Правові новели*. 2020. № 10. Т. 2. С. 61–66.

6. Желтобрюх І.Л. Адміністративно-процесуальний статус сторін в адміністративному судочинстві: теоретико-правові питання. Херсон, 2020. 380 с.

7. Желтобрюх І.Л. Адміністративний процес у сучасній доктрині адміністративного права як сфера об'єктивізації статусу сторін судочинства. *Правова позиція*. 2019. Вип.3 (24). С. 24–30.

8. Марич Є.В. Правнича допомога при вирішенні справ в адміністративному суді: з'ясування сутності. *Правові новели*. 2019. № 7. Том 2.С. 40–46.

9. Кобак М. В. Принцип верховенства права в українському правосудді. *IV юридичні Могілянські читання: програма та тези Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Миколаїв, 19 квітня 2018 р.)*. Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. С. 51–53.

10. Кобак М. В. Сучасний стан впровадження єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. *V юридичні Могілянські читання: пошук рішень з актуальних проблем сучасної правової науки: тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Миколаїв, 19 квітня 2019 р.)*. Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. С. 50–54.

11. Кобак М.В. Огляд практики розгляду деяких справ щодо висування та

реєстрації кандидатів на місцевих виборах 25 жовтня 2020 року в м. Миколаєві та Миколаївській області. *Могілянські читання – 2020: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти*: XXIII Всеукр. наук.-метод. конф.: тези доп. : Право. Політичні науки (м. Миколаїв, 16 – 20 листопада 2020 р.). Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. 80с. С.11-14.

12. Кобак М.В. Сучасний «Електронний суд» в адміністративному судочинстві. *VII юридичні Могілянські читання*: Всеукр. наук.-практ. конф., м. Миколаїв: програма та тези. ЧНУ ім. Петра Могили. Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 212 с. С. 89-92.

13. Кобак М.В. Проблемні питання щодо визначення розміру разової грошової допомоги до 5 травня ветеранам війни. *Ольвійський форум – 2021: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі. Актуальні проблеми юриспруденції. Публічне управління в Україні в умовах децентралізації влади та наближення її до європейських стандартів*: тези доп. XV Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Миколаїв, 10-13 червня 2021 р.). Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 100 с. С. 22-23.

14. Кобак М.В. Проблемні питання справляння судового збору при вирішенні судом заяв, пов'язаних із виконанням судових рішень в адміністративних справах. *Юриспруденція сьогодні: між апологією і креативністю. Пам'яті професора Ю.М. Оборотова (до 75-річчя з дня народження доктора юридичних наук, професора Ю.М. Оборотова)*: матер. Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 вересня 2021 р.), Одеса, 2021. <https://www.onua.edu.ua/ua/novyny-ua/novosti-universiteta/6748-2021-10-04>.

15. Michael Asimow. The Administrative Judiciary: ALJ's in Historical Perspective. 2000. V. 20. I. 1. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/71933703.pdf>.

16. Principles for judicial administration. National center for state courts. 2012. URL:

<https://www.americanbar.org/content/dam/aba/administrative/tips/Court%20Funding/Principles%20for%20Judicial%20Administration.pdf>.

17. The Jurisdiction of State Administration Courts in Indonesia's Judiciary System. 29 p. URL: <https://www.aihja.org/images/users/ARCHIVES/docutheque-docs/Indonesia%20EN.pdf>.

18. The judiciary administration act. 2016. URL: <https://www.parliament.gov.zm/sites/default/files/documents/acts/The%20Judiciary%20Administration%20Act%20No.%2023%20of%202016.pdf>.

19. Justice in a modern way. Speech by Rt Hon Sir Ernest Ryder, Senior President Administrative Law Bar Association 16 July 2018, Birmingham. URL: <https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2018/08/spt-speech-alba-lecture-july-2018.pdf>.